

Publieke opinie over veteranen

Factsheet

Inleiding

Sinds 2000 laat het Veteraneninstituut jaarlijks onderzoek doen naar de maatschappelijke opvattingen over veteranen en veteranenthema's, waarbij een deel van de vragen telkens terugkeert. Hierdoor wordt het mogelijk ontwikkelingen in de Nederlandse publieke opinie op de langere termijn te onderscheiden.

Bekendheid met inzet

Eén vraag die jaarlijks wordt gesteld, betreft de bekendheid van de Nederlandse bevolking met de inzet van Nederlandse militairen tijdens oorlogen en vredesoperaties uit het (recente) verleden. Het is niet verrassend dat de Tweede Wereldoorlog door de jaren heen erg hoog scoort. Van de ondervraagden geeft jaarlijks rond 95% aan op de hoogte te zijn van de oorlogsinzet van Nederlandse militairen en het koopvaardijpersoneel in de jaren 1939-1945. Hieronder volgt een deel van de cijfers die betrekking hebben op de bekendheid met de inzet van Nederlandse militairen:

	2004	2007	2010	2013
WO II 1939-1945	96%	93%	92%	95%
Nederlands-Indië 1945-1950	92%	91%	90%	91%
Korea 1950-1955	41%	40%	45%	41%
Nieuw-Guinea 1950-1962	59%	-	61%	56%
Libanon 1979-1985	58%	62%	66%	64%
Cambodja 1992-1993	25%	-	-	20%
Srebrenica 1994-1995	91%	88%	88%	86%
Bosnië 1992-2007	93%	92%	90%	86%
Kosovo 1999-2000	-	-	-	78%
Irak 2003-2005	98%	83%	78%	66%
Uruzgan 2006-2010	-	89%	93%	82%

De opiniecijfers over de bekendheid met de inzet van Nederlandse militairen in het (recente) verleden vertonen over een periode van tien jaar een behoorlijk gelijkmatig beeld. Er zijn maar weinig missies die in de vergetelheid raken. Een aantal factoren kan hierbij een rol spelen. Het actief uitdragen van informatie over en waardering voor veteranen in het kader van het veteranenbeleid, onder meer via het organiseren van de Nederlandse Veteranendag en het ondersteunen van de lokale veteranendagen, helpt mogelijk de herinnering aan militaire inzet levend te houden. Dat geldt mogelijk ook voor de toegenomen media-aandacht voor veteranen en hun uitzendervaringen.

Inzet terecht?

Aan diegenen die aangaven van een bepaald Nederlands militair optreden op de hoogte te zijn, werd ook gevraagd hoe zij over die inzet oordelen: 'terecht', 'niet terecht' of 'geen mening'. Hieronder staat weergegeven welk deel van de Nederlandse bevolking bepaalde militaire inzet als 'terecht' bestempelde:

	2004	2007	2010	2013
WO II 1939-1945	95%	93%	90%	93%
Nederlands-Indië 1945-1950	55%	49%	52%	50%
Korea 1950-1955	-	40%	34%	33%
Nieuw-Guinea 1950-1962	-	-	47%	45%
Libanon 1979-1985	49%	46%	41%	36%
Cambodja 1992-1993	51%	-	-	32%
Srebrenica 1994-1995	56%	50%	49%	45%
Bosnië 1992-2007	-	51%	47%	46%
Kosovo 1999-2000	-	-	-	44%
Irak 2003-2005	44%	38%	36%	32%
Uruzgan 2006-2010	-	43%	41%	37%

Deze uitkomsten geven over de gehele periode eveneens een behoorlijk consistent beeld, zij het dat sinds 2007 een lichte daling zichtbaar is. Om de percentages 'terecht' beter te kunnen interpreteren, is het van belang te weten dat in alle jaren gemiddeld zo'n 25% van de ondervraagden aangaf 'geen mening' over de diverse bevraagde missies te hebben.

Held, dader, slachtoffer

Om te kunnen vaststellen welk beeld van veteranen maatschappelijk dominant is, werd in oktober 2006 voor het eerst getoetst welke van de onderstaande drie typering men het meest van toepassing vond op Nederlandse veteranen.

“Veteranen hebben .....

	2006	2009
1. .... moed getoond	73%	75%
2. .... psychische problemen	11%	10%
3. .... soms te gewelddadig opgetreden	5%	5%
4. .... weet niet	10%	10%

Verreweg de meeste Nederlanders zagen veteranen dus in de eerste plaats als ‘helden’. In het op dit onderdeel gewijzigde opinieonderzoek van 2012 en 2013, waarbij de respondenten veertien begrippen werden voorgelegd met de vraag of deze bij veteranen passen, is dit beeld bevestigd. De top drie van de gekozen associaties waren ‘plichtsgetrouw’ (96 en 94%), ‘behulpzaam’ (94 en 95%) en ‘moedig’ (92 en 91%). Als associaties scoorden ‘psychische problemen’ (37 en 34%), ‘sensatiebelust’ (20 en 21%) en ‘gewelddadig’ (16 en 17%) het laagst.

De minder sterke associatie met ‘psychische problemen’ is opvallend en wordt in een ander deel van het onderzoek bevestigd. In reactie op de stelling “Een groot deel van de Nederlandse veteranen is psychisch beschadigd” gaven in 2012 en 2013 respectievelijk 37% en 44% van de bevolking aan daarmee in te stemmen. In voorgaande jaren was dit percentage nog rond 50-60%.

Waardering voor veteranen

In onze opiniepeilingen wordt stilgestaan bij de waardering voor de rol van Nederland in het algemeen en de waardering voor de ingezette militairen (veteranen). Hieronder staat grafisch weergegeven de antwoordcategorie “(zeer) veel waardering voor ingezette militairen”:

	2004	2007	2010	2013
WO II 1939-1945	94%	-	-	90%
Nederlands-Indië 1945-1950	63%	61%	61%	56%
Korea 1950-1955	-	-	-	58%
Nieuw-Guinea 1950-1962	-	-	62%	53%
Libanon 1979-1985	66%	73%	67%	57%
Cambodja 1992-1993	68%	-	-	63%
Srebrenica 1994-1995	65%	67%	63%	56%
Bosnië 1992-2007	-	-	-	60%
Kosovo 1999-2000	-	-	-	58%
Irak 2003-2005	71%	67%	64%	58%
Uruzgan 2006-2010	-	71%	69%	61%

In deze factsheet geven we geen overzicht van de waardering voor de rol van Nederland. We volstaan met de constatering dat bij nagenoeg alle missies de waardering voor de rol van Nederland circa 15-30% lager ligt dan de waardering voor de ingezette militairen. Het deel van de publieke opinie dat bepaalde inzet achteraf niet terecht vindt, zal de rol van Nederland lager waarderen. Blijkbaar gaat dit niet ten koste van de waardering voor de veteranen zelf. Gemiddeld geeft ongeveer 60% van de Nederlandse bevolking aan (zeer) veel waardering voor veteranen te hebben. Wel vertonen de waarderingcijfers sinds 2007 een licht dalend beeld. De komende jaren zal duidelijk worden of dit een trend is of onderdeel van een (natuurlijke) golfbeweging na een periode van licht stijgende waarderingcijfers tot 2007.

Ten slotte

De afgelopen tien jaar zijn aan de respondenten van het opinieonderzoek ook diverse stellingen voorgelegd die betrekking hebben op het veteranenbeleid of onderdelen daarvan. Uit de resultaten blijkt onder meer dat er een constant en breed maatschappelijk draagvlak bestaat van rond 75% voor het veteranenbeleid, optimale nazorg, het publiekelijk uiten van waardering voor veteranen en het jaarlijks organiseren van de Nederlandse Veteranendag.

Nadere informatie

Sinds 2000 onderzoekt het Veteraneninstituut in samenwerking met Blauw Research BV jaarlijks de maatschappelijke opvattingen over veteranen. Wat betreft de wijze van onderzoek: sinds 2002 wordt het veldwerk via internet verricht (voordien gebeurde dat telefonisch). Aan het onderzoek nemen jaarlijks minimaal 1000 Nederlanders van 18 jaar en ouder deel. Door toepassing van een statistisch rekenmodel zijn de onderzoeksresultaten representatief voor de volwassen Nederlandse bevolking wat betreft geslacht, leeftijd, politieke voorkeur en opleidingsniveau. Voor meer informatie: www.veteraneninstituut.nl of 088-334 00 50.

Dit is een uitgave van het Veteraneninstituut.
November 2014.

- Publieke opinie over veteranen -

www.veteraneninstituut.nl